

Regeringskansliet, Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande: Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)

Ert dnr Ju2025/01974

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser att den grundläggande fråga kring utredningens förslag om att införa en lag om återkallelse av permanenta uppehållstillstånd behöver utredas i sådan grad att det inte föreligger några tvivel om ställningstagandet.

Länsstyrelsen anser att konsekvensbeskrivningarna i utredningen genomgående är bristfälliga och att de förslag som utredningen föreslår riskerar att ge andra konsekvenser än de som utredningen önskar. Ett stort antal antaganden görs inom ramen för utredningen, något som Länsstyrelsen finner problematiskt.

Länsstyrelsen anser att det saknas en helhetsbild av de förändringar som sker inom områdena migration och integration då det pågår ett flertal parallella utredningar vars utgång påverkar varandra. Vi vill därför understryka vikten av en översyn kring hur förslagen i denna utredning, och angränsade utredningar, påverkar varandra och de frågor och individer de berör.

Kapitel 3 Rättsliga utgångspunkter och vissa överväganden

Länsstyrelsen anser att utredningens förslag om att införa en lag om återkallelse av permanenta uppehållstillstånd är förenat med betydande osäkerhet vad gäller frågan om det ens är rättsligt möjligt med ett återkallande av ett gynnande förvaltningsbeslut för den enskilde. Denna grundläggande fråga behöver vara utredd i sådan grad att det inte råder något tvivel om ställningstagandet.

Länsstyrelsen vill även understryka att det är av största vikt att legalitetsprincipen och proportionalitetsprincipen följs vid

framtagandet av ny lagstiftning och att principerna gäller för alla enskilda i samhället.

Kapitel 4 Översyn av befintliga permanenta uppehållstillstånd

Utredningen antar att återkallande av permanenta uppehållstillstånd kan ha en positiv inverkan på landets utanförskapsområden. I Örebro län finns fem utanförskapsområden. Länsstyrelsen finner att frågan om utanförskapsområden är av stor vikt för länet. Enligt SCB är i genomsnitt 84 procent av invånarna i Örebro läns utanförskapsområden svenska medborgare. Utifrån denna statistik saknar Länsstyrelsen en analys kring hur återkallande av permanenta uppehållstillstånd kommer att påverka länets utanförskapsområden, förutom konstaterandet att ett antal mindre individer som begått brott kan komma att utvisas och därmed lämna området (och landet).

Kapitel 5 En särskild lag om återkallelse av permanenta uppehållstillstånd för vissa utlänningar

Som utredningen konstaterar är behovet, så som det presenteras i utredningen, för staten att återkalla permanenta uppehållstillstånd. Detta behov är dock av övergående natur förutsatt att de förslag som gavs i delbetänkandet (SOU 2025:31) blir lag. Utifrån detta konstaterande finner länsstyrelsen att de stora, och till viss del outredda, konsekvenser som utredningens förslag innebär inte är proportionerliga till den begränsade inverka som förslaget får utifrån att det framställda behovet likväl kommer att uppfyllas genom tidigare lagda förslag.

Kapitel 6 Återkallelse av permanenta uppehållstillstånd

Länsstyrelsen anser att andra, möjliga vägar, för att förmå personer med uppehållstillstånd att bli svenska medborgare borde ha utretts. Inte minst utifrån kravet på staten som kostnadseffektiv.

Länsstyrelsen finner det problematiskt att lägre krav för förvärv av medborgarskap inte föreslås för vissa grupper, exempelvis kvotflyktingar. Kvotflyktingar är inte bara en extra utsatt grupp utan

också en grupp där stat och kommun ordnat med, och bekostat, så väl resehandlingar som inresa och boende.

Vi finner det positivt att återkallelse ska kunna underlätas på grund av ansökan eller anmälan om svenskt medborgaskap och att det föreslås finnas en undantagsregel mot återkallelse när synnerliga skäl talar emot detta. Dock är synnerliga skäl, som utredningen påpekar, ett välbekant begrepp inom migrationsrätten som innebär en mycket restriktiv tolkning. Mot bakgrund av den stora inverkan som utredningens förslag har på ett stort antal individer anser länsstyrelsen att synnerliga skäl är en för exkluderande skrivning för att den ska kunna få reell verkan på utfallet.

Kapitel 10 Konsekvensanalys

Länsstyrelsen anser att även denna del av Miniminivåutredningen har en ofullständig barnkonsekvensanalys då den inte på ett fullgott sätt redogör för konsekvenser för barns rättigheter och dessutom saknar en proportionalitetsbedömning i relation till andra intressen.

Länsstyrelsen påminner om att FN:s barnrättskommitté i deras granskning av Sverige har pekat ut de barn som berörs av utredningens förändringar (barn i migration) som en särskilt utsatt grupp, vilket Länsstyrelsen finner att utredningen inte tagit hänsyn till. Bland annat hänvisas till att barnets bästa ska tillämpas vid ny prövning och att förslaget därigenom är förenligt med barnkonventionen. Länsstyrelsen finner att resonemanget bygger på att man valt att senarelägga analysen och dessutom lägga ansvaret på utövande myndighet i ett skede då utredningens förslag redan genomförts. Länsstyrelsen menar åter att förfarandet riskerar att leda till ett system som i sig leder till att barns rättigheter inte respekteras.

Av utredningen framkommer att förslaget utgör en mycket ingripande åtgärd för individen och att förslaget bedöms utgöra risk för ökad otrygghet och psykisk ohälsa. Utredningen har dock inte beräknat kostnaden för ökad ohälsa och otrygghet.

Precis som vid ett eventuellt införande med en ordning med tidsbegränsade uppehållstillstånd blir en följd av förslaget om återkallande av permanenta uppehållstillstånd att vissa individer måste ansöka om förlängt uppehållstillstånd hos Migrationsverket vid upprepade tillfällen. Länsstyrelsen vill åter fästa regeringens uppmärksamhet på att utredningen inte problematiserar det faktum

att många av de personer som kommer att ha behov av att söka om förlängt uppehållstillstånd inte har den digitala kompetensen som krävs. Så väl länsstyrelsens regionala arbete, som nationella erfarenheter, visar att digital kompetens hos de som omfattas av förslaget ofta är svag och att stöd krävs för att genomföra digitala ansökningar. Denna process kräver ofta stöd av kommunala tjänstepersoner. Generellt saknas en analys av förslagets påverkan på länets kommuner och deras verksamheter.

Avslutningsvis finner länsstyrelsen, precis som utredningen, att utredningens förslag innebär mycket höga kostnader för staten. Kostnader som dessutom är otillräckligt utredda. De eventuella kostnadsbesparingar som presenteras är byggda på antaganden, vilket gör att den ekonomiska nyttan med förslaget kan ifrågasättas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av vikarierande landshövding Anneli Hultén med integrationssamordnare Karin Eriksby som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjurist Anna Mia Thuringer, tf. avdelningschef Jonas Jansson och enhetschef Anna Andersson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.